

We Lwowie, dnia 31. stycznia 1907.

Aleg. 42

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacji potoku Rudawy z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 powziął Wysoki Sejm następująca uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wygotował projekty:

1. obwałowania lewego brzegu Wisły od Krakowa do ujścia Białuchy;
2. obwałowania Wisły powyżej Krakowa do ujścia rzeki Przemszy, oraz regulacji dopływów Wisły: potoku Rudno, Sanki z Morawicą, Rudawy z Krzeszówką, Filipówką i Dulówką, oraz potoku Chechło i przedłożył na najbliższej sesji sejmowej wnioski zmierzające do wykonania tych robót w jak najkrótszym czasie“.

W wykonaniu uchwały ad 1. przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi w r. 1903 projekt ustawy zapewniającej przeprowadzenie obwałowania Wisły od stacji kolejowej w Grzegórkach do ujścia Białuchy przy 50% zasiłkach kraju i państwowego funduszu melioracyjnego, a o przebiegu tej sprawy zawiera szczegółowe wyjaśnienie przedłożenie Wydziału krajowego o melioracyach z dnia 4. grudnia 1906 l. 112.481/06 (pag. 5—7 z aleg. 2, 3, 4 i 5).

Z wykonania uchwały ad 2), dotyczącej projektu obwałowania Wisły od Przemszy do Krakowa, które obejmuje także regulację i obwałowanie lewobrzeżnych dopływów Wisły na tej przestrzeni wymienionych w uchwale (Chechło, Rudno i Sanka z Morawicą), zdaje również Wydział krajowy sprawę w powołanem sprawozdaniu (pag. 10—11 z aleg. 7).

Co się tyczy regulacji Rudawy z dopływami, dla której zdjęcia wykonane zostały w r. 1905 po ukończeniu pomiarów dla obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa, to jak już nadmieniliśmy w przedłożeniu z 4. grudnia 1906 o melioracyach (pag. 11), projekt techniczny i kosztorys opracowany został w r. 1906.

Projekt ten sporządzony przez inżyniera Stanisława Przybylskiego i inżyniera-adjunkta Franciszka Bernkopfa obejmuje następujące roboty:

a) regulację potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej, gdzie się kończy projektowane przez Administrację państwa przełożenie potoku Rudawy (3,7 km) do mostu drogowego w Dulowy km 3,7 do 35,5 na długości . 31,800 km

b) regulację 12 dopływów w Rudawy:

1. potoku Olszanickiego	długości	0,750	km
2. " Wedonki		0,250	"
3. " Kluczwoły		1,270	"
4. " Bolechowickiego		1,200	"
5. " Łączki		1,082	"
6. " Brzezinki		0,507	"
7. " Rudawki		1,276	"
8. " Nielepickiego		0,300	"
9. " Młynki		0,217	"
10. " Krzeszówki		1,814	"
11. " Filipówki		0,310	"
12. " Zabnika		0,115	"
			11,091 "
c) 27 rowów odwodniających	łącznej długości	41,020	"
	razem	84,811	km.

Koszta tej regulacji wraz z obwałowaniem obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne:

787.549 m³ wykopu z łożyska Rudawy, 394.983 m³ nasypu wałów, 186.368 m³ wykopu rowów wraz z karczowaniem drzew na brzegach Rudawy i dopływów na długości 40,12 km. . . . . 894.771,81 K

II. Budowa obiektów:

23 mostów żelazno-betonowych systemu Hennebique'a, 2 kładki, 10 mostów betonowych, 10 jazów betonowych (3 dla młynów, 1 dla tartaku a 6 dla nawodnienia), 26 szluz w wałach dla odwodnienia i 28 stopni betonowych . . . . . 1,075.950,00 "

III Budowle regulacyjne:

Ubezpieczenie opaskami kamiennymi i progami, tudzież płótkami i darniami (w tem 440 m murów bulwarowych na Krzeszówce) . . . . . 800.657,40 "

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania (w tem wykupno mlyna w Woli justowskiej) . . . . . 436.837,25 "

V. Konserwacja w czasie budowy:

4% z rubr. I. i III. (1,695.429,21 K) . . . . . 67.800,00 "

VI. Koszta zarządu:

8% z rubr. I. do V. (3,276.016,46 K) . . . . . 262.000,00 "

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 2% z rubr. I. do V. . . . . 61.983,54 "

Ogółem . . . . . 3,600.000,— K

W regulacji Rudawy i dopływów interesowanych jest 26 gmin i obszarów dworskich, mianowicie:

a) w powiecie krakowskim:

1. Wola justowska, 2. Chełm, 3. Mydlniki, 4. Olszanica, 5. Rząska, 6. Ba-lice, 7. Zabierzów, 8. Modlniczka, 9. Brzezia, 10. Bolechowice, 11. Więckowice, 12. Aleksandrowice, 13. Kobylany;

b) w powiecie Chrzanowskim:]

14. Brzezinka, 15. Niegoszowice, 16. Rudawa, 17. Nielepice, 18. Pisary, 19. Nowojowa góra, 20. Siedlec, 21. Żbik, 22. Tęczynek, 23. Krzeszowice, 24. Wola Filipowska, 25. Filipowice, 26. Dulowa.

Zamierzone przedsiębiorstwo ma na celu ochronę od corocznych prawie wylewów i odwodnienie 2.237 morgów wartościowych gruntów w pobliżu Krakowa, tudzież miasteczka i stacji kolejowej Krzeszowice, zabezpieczenie od zrywania liczących komunikacji powiatowych i gminnych, które przy każdym wylewie bywają przerywane, asanacją doliny Rudawy z licznymi willami mieszkańców Krakowa, wreszcie umożliwienie nawodnienia łąk nadbrzeżnych i powiększenie produkcji siana, w którym to celu przewidziano w projekcie budowę sześciu jazów ruchomych.

Ze względu na górski charakter Rudawy i jej dopływów powinien być wymierzony dla tej regulacji zasiłek 50% z państwowego funduszu melioracyjnego, zwłaszcza że dla rekonstrukcji młynówki Wapiennickiej „Lobnitzkanal“ na Szlaku od jazu w Lgocie do mostu kolejowego w Dziedzicach, której charakter jest raczej nizinny, niż górski, wedle kraj. ustawy szląskiej z d. 28. lipca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 38. przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa z tego funduszu zasiłek 50%, — a nawet jeżeli takie dopływy Weltawy, jak Motol na Śmichowie i Botič pod Pragę, uznane zostały za rzeki kanałowe, które mają być regulowane przy 60% zasiłku ze skarbu państwa, to także regulacja Rudawy, która wpada do skanalizować się mającej Wisły w Krakowie, powinna być również regulowana przy 60% zasiłku z państwowego funduszu kanałowego.

Gdy jednak Wydział krajowy przy zamierzonym podwyższeniu wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa natrafił na trudności w uzyskaniu 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, postanowił w celu ominięcia trudności i przyspieszenia sprawy zaproponować Wys. Sejmowi przeprowadzenie regulacji Rudawy, jako przedsiębiorstwa interesowanych powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego, pod zarządem Wydziału krajowego przy 10% udziale tych powiatów w kosztach, w takim bowiem wypadku w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej fundusz melioracyjny przyczynić się ma takim samym datkiem, jak kraj, tj. po 45%.

Gdy na wezwanie Wydziału krajowego z d. 21. listopada 1906 l. 75.467 Wydziały powiatowe w Krakowie i Chrzanowie przedłożyły uchwały Rad powiatowych z 28. grudnia 1906 (Krakowskiej), względnie z 15. stycznia 1907 (Chrzanowskiej), mocą których Reprezentacje tych powiatów zobowiązały się pokryć 10% kosztów robót mających się wykonać w obrębie odnośnego powiatu, przesłał Wydział krajowy odezwą z 23. stycznia 1907 l. 2.124 projekt techniczny wraz z projektem ustawy c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie wniosku Wydziału krajowego z poparciem c. k. Ministerstwu rolnictwa.

Wedle propozycji Wydziału krajowego do kosztów robót, które wynoszą w obrębie powiatu Krakowskiego 2,025.000 K, a w obrębie powiatu Chrzanowskiego 1,575.000 K, miałyby się przyczynić:

- a) fundusz krajowy 45% zasiłkiem w kwocie 1,620.000 K;
- b) państwowy fundusz melioracyjny 45% zasiłkiem w kwocie 1,620.000 K;
- c) powiat Krakowski 10% datkiem w kwocie 202.500 K;
- d) powiat Chrzanowski 10% datkiem w kwocie 157.500 K.

Przy użyciu dwóch inżynierów do prowadzenia budowy i przy wyznaczeniu rocznej dotacji 200.000 K (po 100.000 K na jednego inżyniera) roboty zostałyby przeprowadzone w latach osiemnastu, a coroczne datki wynosiłyby:

- a) kraju 90.000 K;
- b) państwa 90.000 K;
- c) powiatu krakowskiego 11.250 K;
- d) powiatu Chrzanowskiego 8.750 K.

W razie ustawowego zapewnienia tego przedsięwzięcia zamierza Wydział krajowy przystąpić do rozpoczęcia robót wówczas, skoro administracja państwa wykończy przekop Rudawy od klasztoru Zwierzynieckiego do mostu w Woli justowskiej.

Aleg. Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony w. projekt ustawy o regulacji potoku Rudawy z dopływami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału kraj.

U s t a w a

z dnia . . . . o regulacji potoku Rudawy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§. 1.

Regulacja potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej do mostu drogowego w Dulowy z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1906, który prelininuje koszta budowy na 3,600.000 Koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony :

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu pięciu procent prelininowanych kosztów w kwocie 1,620.000 koron ;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ust. 2. i §. 4. ust. 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu pięciu procent prelininowanych kosztów w maksymalnej kwocie 1,620.000 koron ;

c) z datków interesowanych powiatów w wysokości dziesięciu procent prelininowanych kosztów, a mianowicie z datku

Krakowskiego w kwocie 202.500 koron i z datku Chrzanowskiego w kwocie 157.500 koron.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kontrybuującym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;
2. z dochodów uzyskanych z wydzierzawiania skarp potoku Rudawy i dopływów;
3. z corocznych datków kraju, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i powiatów na konserwację i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsięwzięcia oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak Reprezentacyom powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.